

Stöddokument: Förskrivningsrätt för legitimerade barnmorskor

Bakgrund

Enligt SOSFS (1996:21) kan legitimerade barnmorskor ansöka om behörighet att förskriva läkemedel i födelsekontrollerande syfte. I de fall där utbildning i antikonception inte har erhållits i grundutbildningen är det möjligt att komplettera i efterhand. Förutsättningarna är att:

- 1. Barnmorskan har en barnmorskeexamen efter den 1 januari 1974 eller genomgått fastställd fortbildning i preventivmedelsrådgivning samt att*
- 2. Barnmorskan har genomgått adekvat inskolning under minst 30 timmar i preventivmedelsrådgivning inom offentlig eller enskild verksamhet på mödravårdscentral, ungdomsmottagning, gynekologisk mottagningsavdelning, mottagning för preventivmedelsrådgivning eller annan särskild mottagning såsom RFSU-klinik.*

Förutom att barnmorskan har en barnmorskeexamen efter 1 januari 1974 kan barnmorskor från EU/EES länder som ansöker om legitimation i Sverige också ansöka om förskrivningsrätt enligt ovan.

Förtydligande av SOSFS 1996:21 Allmänna råd om inskolning

Handledaren ska vara legitimerad barnmorska och ha erfarenhet av samtal kring preventivmetoder samt förskrivning av preventivmedel.

I samband med inskolningen bör teoretiska kunskaperna inhämtas genom litteratur i sexuell hälsa, fertilitetsreglering, antikonception, se obligatorisk litteratur.

För inhämtande av praktiska färdigheter för olika preventivmetoder och preventivmedelsrådgivning bör inskolningen omfatta områden som anges på checklistan se Bilaga 1.

I samband med allmän anamnesupptagning tränas barnmorskan i att planera, genomföra, utvärdera och dokumentera samtal om sexuell hälsa och reproduktiv livsplan (RPL). Rådgivningssituationen bör föras med ett professionellt förhållningssätt genom t ex motiverande samtal (MI). Barnmorskan ska observera och under handledning genomföra minst 60 besök i födelsekontrollerande syfte. Genomförda besök ska sammanställas på checklistan och godkännas av handledare. Vid behov kan den praktiska delen omfattande 30 timmar flyttas till annan enhet. Barnmorskan ska efter den praktiska delen även kunna utföra gynekologisk undersökning.

Barnmorskan ska ha vetskap om rutiner gällande rapportering av biverkningar i samband med preventivmedelsanvändning.

Ansökan om förskrivningsrätt

Förutom ansökan om förskrivningsrätt till Socialstyrelsen rekommenderas att barnmorskan har en fullständig ifylld checklista (se bilaga.1) som är godkänd av ansvarig handledare samt har ett godkänt Prev-test. Efter genomförd inskolning bör den sökande kontakta mödrhälsövårdsenheten i regionen där samordningsbarnmorska och mödrhälsöversläkare för ett uppföljande samtal kring barnmorskans kunskaper om preventivmedelsrådgivning (se obligatoriska länkar).

Obligatoriska länkar i samband med anskaffning av förskrivningsrätt

[Länk till Socialstyrelsens ansökningsblankett](#)

[Länk till Prev-testet](#)

[Länk till Reproduktiv Livsplan](#)

[Länk till rapportering av biverkningar](#)

[Länk till Kloka lista](#)

Obligatorisk litteratur

[Läkemedelsverket. Antikonception behandlingsrekommendation. Rapport nr: 2:2014.](#)

[Riktlinje - antikonception. MHV i SLL 2018](#)

[Rätt för barnmorskor att förskriva läkemedel i födelsekontrollerande syfte SOSFS \(1996:21\)](#)

[HSLF-FS \(2016:6 \) Socialstyrelsens föreskrifter om sterilisering](#)

[Abortlagen \(1974:595\) SFS nr: 1974](#)

[SFOG \(2018\) Inducerad abort. ARG rapport nr 78. Stockholm svensk förening för obstetrik och gynekologi, arbets- och referensgrupp \(SFOG\)](#)

[Smittskyddslag \(2004:168\) SFS nr: 2004:168](#)

Fördjupningslitteratur

Brynhildsen, J., Gemzell-Danielsson, K., Marions, L., Sundström-Poromaa, I. & Milssom, I. (2020). Bayer AB. *Praktisk preventivmedelsguide*.

SFOG. (2016). Mödrahälsovård, Sexuell och Reproduktiv hälsa. ARG rapport nr.76. Stockholm: Svensk förening för obstetrik och gynekologi, arbets- och referensgrupp (SFOG).

SFOG. (2013). Sexuell och reproduktiv hälsa hos ungdomar. ARG rapport nr 69. Stockholm: Svensk förening för obstetrik och gynekologi, arbets- och referensgrupp (SFOG).

Bilaga 1.
Checklista för förskrivningsrätt av läkemedel i födelsekontrollerande syfte

Handledaren ska vara legitimerad barnmorska och ha erfarenhet av preventivmedelsförskrivning. Checklistan nedan är en vägledning och stöd för att kunna uppnå en så bred kompetens som möjligt. Alla moment kan vara svårt att uppfylla under handledningen på 30 timmar.

Metod	Genomfört antal	Handledarens signatur	Kommentarer
Reproduktiv livsplan (RPL)			
Sexualanamnes samt anamnes för sexuellt överförbara infektioner (STI)			
STI-provtagning			
Nyförskrivning av preventivmedel			
Preventivmedelsrådgivning vid efterkontroll			
Preventivmedelsrådgivning vid särskilda tillstånd och tillfällen.			
Komplicerade rådgivning, hänvisning till läkare			
Spiral; rådgivning, insättning/ uttag			
P- stav; rådgivning, insättning/ uttag			
Kombinerade hormonella metoder			
Gestagena metoder			
Postcoital antikonception(PCA)			
Metoder utan hormoner: Sterilisering, Laktationsamenorrhé (LAM) Kondom, Pessar, Naturlig familjeplanering (NFP)			
Utfärda recept			
Totalt antal (ska vara 60 besök)			

Namn ansökande barnmorska: _____

Datum och slutsignering av ansvarig handledare / barnmorska: _____